

UPPFÖRANDEKOD
MOT TRAKASSERIER OCH
ANNAN KRÄNKANDE
BEHANDLING

Uppförandekod mot trakasserier och annan kränkande behandling

Uppförandekoden fastställdes av Posithiva Gruppens styrelse den 18 september 2023.

Bakgrund och syfte

Posithiva Gruppen (PG) är en organisation för alla som lever med hiv. Det innebär att alla ska känna sig välkomna, trygga och respekterade inom Posithiva Gruppen, oberoende av exempelvis:

- kön/könsidentitet eller könsuttryck
- etnisk tillhörighet och bakgrund
- hudfärg
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsvariation
- sexuell läggning
- ålder.

Trakasserier och annan kränkande behandling är handlingar som skadar enskilda personer. Sådana handlingar påverkar även Posithiva Gruppens verksamhet negativt. Posithiva Gruppen har nolltolerans mot trakasserier och annan kränkande behandling, och vill därför förtydliga vilken uppförandekod (regler och riktlinjer för social samvaro) som gäller i vår verksamhet.

Om uppförandekoden och vilka som berörs av den

Denna uppförandekod fastslår att trakasserier och annan kränkande behandling inte ska förekomma inom Posithiva Gruppen. Koden tydliggör först vilka personer som berörs eller omfattas av den. Den beskriver sedan vad som menas med trakasserier och annan kränkande behandling. Slutligen beskriver koden vad man ska göra om man misstänker, bevittnar eller utsätts för trakasserier och/eller andra former av kränkande behandling.

Uppförandekoden gäller för alla medlemmar och deltagare i Posithiva Gruppens aktiviteter och forum. Detta inkluderar till exempel middagar, workshoppar, möten, seminarier, utflykter, resor, event och stödsamtal. Koden omfattar även styrelsen och personalen på Posithiva Gruppen, inklusive gruppleddare, projektmedarbetare, volontärer och tillfälligt anlitad personal (såsom externa föreläsare och kurshållare).

Bestämmelser

1. Nolltolerans mot trakasserier och annan kränkande behandling

Posithiva Gruppen accepterar inga trakasserier eller annan kränkande behandling i sin verksamhet.

Trakasserier

Man kan definiera trakasserier som ord eller handlingar som är oönskade och som kränker någons värdighet. Att ord eller handlingar är oönskade innebär att de utförs *utan samtycke*, alltså att någon gör något mot en annan person trots att den inte vill. Ett nej kan uttryckas på många olika sätt. Det behöver inte vara med ord, utan kan vara med kroppen, exempelvis genom kroppshållning eller gester. Att någon inte uttryckligen säger eller visar ett nej är dock *inte* detsamma som att det finns samtycke. Om den andra personen inte uttryckligen säger ja, eller visar att den vill med kroppen, så ska det tolkas som ett nej.

Den som utsätts för trakasserier har det som kallas *tolkningsföreträde* i förhållande till avsändaren. Det innebär att det är den utsatta personen själv, och inte avsändaren, som avgör om den känner sig illa behandlad.

En form av trakasserier är **sexuella trakasserier**, vilket är sexuellt laddade handlingar som är oönskade och/eller uppfattas som kränkande eller obehagliga av mottagaren. Det spelar alltså ingen roll om avsändaren anser att den till exempel flirtar eller skämtar. Sexuella trakasserier kan handla om att någon, utan samtycke, rör, tafsar eller ger sexuellt laddade blickar. Det kan även vara att någon, utan samtycke, ger sexuella förslag eller visar/skickar sexuella bilder (exempelvis ”dickpics”).

Trakasserier kan även vara relaterade till **könsidentitet eller könsuttryck**. Det kan innebära att någon ifrågasätter en annan persons pronomen, namn, klädsel eller sätt att bete sig. Det kan även handla om att ställa oönskade frågor om någons kropp eller könsidentitet. Att raljera över och ifrågasätta någon som använder pronomenet *hen*, eller andra könsneutrala pronomen, är också trakasserier. *Hen* är ett viktigt ord för många människor som inte, eller inte enbart, identifierar sig som antingen kvinna eller man. Det kan även vara trakasserier att använda en person som en ”upplysningscentral”, alltså att utan samtycke ställa allmänna frågor om könsidentitet och könsuttryck till en person som har erfarenhet av att bryta mot rådande normer för kön.

En annan form av trakasserier är trakasserier baserade på **etnisk tillhörighet, bakgrund och/eller hudfärg**. Sådana trakasserier kan handla om att en person använder ”n-ordet” eller andra rasistiska och/eller nedsättande ord, exempelvis om samer eller andra minoritetsgrupper. Det kan även handla om att någon tillskriver andra människor fysiska egenskaper, exempelvis genom att uttrycka att personer med en viss hudfärg eller från en viss del av världen har stor eller liten penis, eller att personer med ett visst ursprung har mycket eller lite kroppsbe håring. Detsamma gäller om man härmar eller gör sig rolig över någons uttal eller språkkunskaper på ett förolämpande sätt.

Att med flit och/eller upprepade gånger använda fel namn när man tilltalar eller pratar om någon är också en form av trakasserier.

Andra former av kränkande behandling

Kränkande behandling är ett paraplybegrepp som kan rymma många former av kränkningar utöver trakasserier. Exempel på kränkande behandling är att mobba, frysa ut eller förtala någon, att uttrycka fördomar, att sprida skvaller eller rykten samt att använda öknamn. Ytterligare exempel på kränkande behandling är fysiska kränkningar såsom slag, sparkar och knuffar. En person kan utsätta andra för kränkande behandling både i fysiska och i digitala rum. Det råder nolltolerans mot alla former av kränkande behandling inom Posithiva Gruppens verksamhet.

Hur kan jag se till att ingen blir trakasserad eller kränkt?

Att medvetet trakassera eller på andra sätt kränka andra människor är oacceptabelt inom Posithiva Gruppens verksamhet. Ibland kan det dock hända att personer känner sig trakasserade eller kränkta utan att avsändaren har detta som avsikt. För att inte råka kränka någon behöver du se till att ditt beteende gentemot andra personer är välkommet. Det kan du göra genom att aktivt inhämta samtycke (till exempel genom att fråga ”är det okej för dig om jag frågar om din bakgrund?”) eller genom att vara lyhörd för hur den andra personen reagerar på dina frågor eller kommentarer. Om du märker att den andra personen blir obekvämt av dina frågor eller om den säger att den inte vill prata om ett ämne, respektera det utan att ifrågasätta. Om en person drar sig undan fysiskt, respektera det.

I en grupp är det viktigt att alla deltagare tar ansvar för att skapa en trygg och välkomnande miljö som är fri från homofobi, sexism, transfobi, rasism och annat som kan skapa otrygghet. Detta gäller både hur man behandlar personer i rummet och hur man pratar om personer och grupper som inte finns närvarande i rummet. En trygg miljö gör det även enklare att säga till om man blir utsatt för trakasserier eller för någon annan behandling som man upplever som kränkande.

2. Intern rapportering

Om du har sett, eller misstänker, att någon blivit kränkt

Alla Posithiva Gruppens styrelseledamöter, gruppledare och anställda är skyldiga att rapportera in bevitnad eller misstänkt kränkning, såsom trakasserier eller annan form av kränkande behandling. Medlemmar och deltagare i aktiviteter bör också rapportera in bevitnad eller misstänkt kränkning.

Om du har blivit utsatt

Om du själv har utsatts för trakasserier eller annan form av kränkande behandling, kan du rapportera detta. Ibland kan saker som känns bra i början bli obehagliga efter ett tag. Många som utsatts för (sexuella) trakasserier förminskar sin upplevelse och tänker att det som hände inte var så farligt. Ibland kan den som är utsatt fortsätta att vara trevlig eller skratta med för att göra situationen mindre obehaglig. Det är aldrig ditt fel att någon trakasserar eller på annat sätt kränker dig, oavsett hur din relation med den personen ser ut eller har sett ut tidigare.

Rutin för rapportering

Den som misstänker, har bevitnat eller har utsatts för trakasserier eller annan kränkande behandling, ska i första hand rapportera detta till verksamhetschefen på Posithiva Gruppen. Om en rapport gäller verksamhetschefen, eller om du inte är bekväm med att rapportera till verksamhetschefen, kan du istället rapportera till styrelsens ordförande, enskild styrelseledamot, eller annan person på kansliet som

du känner dig trygg med. Oavsett vem du väljer att rapportera till, så ska personen ta hand om ärendet snabbt och diskret.

- ▶ Kontaktuppgifter till verksamhetschefen samt övriga anställda på kansliet finns på www.posithivagruppen.se/om-oss/kontakt
- ▶ Mejladress till styrelsens ordförande: ordforande@posithivagruppen.se

Du kan rapportera muntligt eller skriftligt. Det går bra att lämna en skriftlig rapport anonymt (exempelvis via en anonym mejladress), men det blir lättare för Posithiva Gruppen att hantera och kommunicera kring ärendet om du inte är anonym. Den som tar emot rapporten ska fråga dig vilka andra personer som får ta del av informationen i rapporten.

Det är bra om din rapport svarar på de här frågorna:

- Vad har hänt?
- Var och när har det hänt?
- Vem eller vilka var inblandade?
- Vilka andra personer kan ha relevant information om det som hänt?
- Vad skulle du önska att Posithiva Gruppen gör med ärendet?
- Finns det någon annan information som kan vara relevant eller användbar för att utreda ärendet?

3. Utredning

Posithiva Gruppen är skyldig att se till att organisationens aktiviteter och forum är trygga för alla. När en rapport om kränkande behandling inkommer till Posithiva Gruppen, måste Posithiva Gruppen därför se till att ärendet utreds och erbjuda stöd till den som utsatts. Vem som ska utreda ärendet beror på vilka uppgifter som finns i rapporten. Om ärendet inte utgör ett brott i lagens mening, utreds det oftast internt av Posithiva Gruppen, men det finns även möjlighet att göra en extern utredning genom att ta in en extern part, såsom ett fackförbund eller en advokatbyrå. Om ärendet kan utgöra ett brott i lagens mening, kommer utredaren på Posithiva Gruppen att göra en polisanmälan. Om ett sådant ärende avslutas utan åtgärd av polis, åklagare eller liknande institution kan Posithiva Gruppen därefter välja att även göra en intern eller extern utredning.

Intern utredning

Om rapporten inte gäller verksamhetschefen är det verksamhetschefen som ansvarar för att ärendet utreds. I andra fall är det styrelseordförande som blir utredare. När utredaren har fått reda på att något hänt, börjar den interna utredningen med att utredaren pratar med personen som känner sig utsatt för att få en så korrekt och detaljerad bild som möjligt av vad det är som personen har upplevt som kränkande. Ibland kan det vara svårt för den som utsatts att komma ihåg alla detaljer i tid och rum, men ju fler konkreta detaljer, desto lättare blir det för den som utreder att gå vidare i processen. Efter att ha samtalat med den som känner sig utsatt för kränkande behandling kan utredaren gå vidare genom att samla in bevis och samtala med vittnen och/eller den som påstås ha utövat den kränkande behandlingen. Inget sker utan samtycke från den som utsatts. En utredning kan gå snabbt om det som hänt är enkelt att reda ut. I andra fall kan processen vara mer komplex och ta längre tid.

En intern utredning är inte en brottsutredning och leder därför inte till straff i bemärkelsen böter eller

fängelse. Utredningen ska sträva efter att ge utredaren tillräcklig information så att hen kan vidta åtgärder som gör att kränkningarna upphör. Vilka åtgärder som behövs beror på omständigheterna kring det som hänt.

I de allra flesta fall där utredaren konstaterar att en kränkning har skett, leder det till ett samtal med den som har kränkt och/eller strukturella ändringar såsom tydliggörande av roller, rutiner och regler inom Posithiva Gruppen. Om den som kränkt någon är medlem i föreningen kan åtgärder som exempelvis uteslutning bli aktuella genom de regler som gäller enligt Posithiva Gruppens stadgar.

4. När någons handlingar är olagliga enligt brottsbalken

Kränkande behandling såsom trakasserier kan ibland också vara brottsliga handlingar enligt lag. Det kan handla om flera olika brott, till exempel om brottet **olaga integritetsintrång** (4 kap 6 c §), **ofredande** (Brottsbalken 4 kap. 7 §), **sexuellt ofredande** (Brottsbalken 6 kap. 10 § 2 st.) eller andra **sexuallbrott** (Brottsbalken 6 kap.). I fall där det som hänt är brottsligt kan du anmäla händelsen till polisen. Du kan få stöd av Posithiva Gruppen i att göra anmälan.

Det kan vara svårt att själv avgöra vad som är brottsligt. Du kan rådgöra med Posithiva Gruppens jurist eller direkt med polisen om du är osäker på vad som gäller i ditt fall. Posithiva Gruppens jurist har sekretess, vilket innebär att juristen inte får föra vidare det du berättar. Juristen kommer inte heller att vidta åtgärder (varken polisanmälan eller intern utredning) om inte du vill det.

Uppföljning och giltighet

Denna uppförandekod upprättades första gången den 18 september 2023 och ses över vid varje konstituerande styrelsemöte. Uppförandekoden gäller tills vidare.

Frågor om uppförandekoden kan mailas till info@posithivagruppen.se

